

Fundacja na rzecz Efektywnego Wykorzystania Energii, ul. Rymera 3/4, 40-048 Katowice
 www.energiaisrodowisko.pl; e-mail: office@fewe.pl; tel./fax. 32 203 51 14

Ustawa o efektywności energetycznej

4 marca 2011 r. Sejm przyjął projekt ustawy o efektywności energetycznej, przygotowany przez Ministerstwo Gospodarki. Nowe rozwiązania pomogą zracjonalizować ceny energii dla odbiorców końcowych oraz zwiększą konkurencyjność polskich przedsiębiorstw na rynku europejskim, szczególnie w sektorach o wysokiej energochłonności.

Ustawa wprowadza system tzw. białych certyfikatów, czyli świadectw efektywności energetycznej, opierających się na istniejących systemach wsparcia kogeneracji oraz odnawialnych źródeł energii (tzw. czerwonych i zielonych certyfikatów). Na firmy sprzedające energię elektryczną, gaz ziemny lub ciepło odbiorcom końcowym zostanie nałożony obowiązek pozyskania określonej liczby certyfikatów. Świadectwa mogą otrzymać m.in. przedsiębiorstwa, które zmniejszyły zużycie energii dzięki inwestycjom w nowoczesne technologie. Organem wydającym i umarzającym świadectwa efektywności energetycznej będzie Prezes Urzędu Regulacji Energetyki.

W tym numerze:

1. Ustawa o efektywności energetycznej	s. 1
2. Przedsiębiorstwa ESCO – zagrożenie czy wsparcie dla finansów gmin?	s. 2
3. Wsparcie dla samorządów, wspólnot mieszkaniowych na działania proekologiczne	s. 4

Projekt zakłada też włączenie jednostek sektora publicznego (rządowych i samorządowych) w realizację zadań na rzecz efektywności energetycznej. Będą one zobowiązane do stosowania co najmniej dwóch środków poprawy efektywności energetycznej z katalogu zawartego w projekcie ustawy. Do katalogu włączono m.in. przeprowadzenie audytów energetycznych budynków eksploatowanych przez te jednostki.

Zgodnie z ustawą, minister gospodarki ma także opracować Krajowy Plan Działań dotyczący efektywności energetycznej. Dokument będzie zawierał m.in. opis planowanych programów i przedsięwzięć służących poprawie efektywności energetycznej w poszczególnych sektorach gospodarki oraz analizę i ocenę ich wykonania. Plan ma być przygotowywany co 3 lata i przedstawiony do zatwierdzenia Radzie Ministrów. Jednym z zadań ministra gospodarki będzie również zorganizowanie kampanii informacyjno-szkoleniowej oraz promującej wprowadzenie innowacyjnych technologii.

źródło informacji i tekstu: Ministerstwo Gospodarki
 www.mg.gov.pl; 04.03.2011

Projekt Ustawy zakłada włączenie jednostek sektora publicznego (rządowych i samorządowych) w realizację zadań na rzecz efektywności energetycznej.

Przedsiębiorstwa ESCO – zagrożenie czy wsparcie dla finansów gmin?

Wspieranie efektywności energetycznej na terenie gminy jest ważnym obszarem działalności. Przekłada się on na zmniejszenie kosztów utrzymania obiektów zarządzanych przez samorząd, obniżeniem kosztów ponoszonych przez mieszkańców budynków komunalnych wreszcie związane jest z realizacją zrównoważonego rozwoju społeczno-gospodarczego poprzez poprawę stanu środowiska naturalnego, zmniejszenia zużycia surowców, komfortu życia mieszkańców gminy.

Realizacja zadania napotyka na przynajmniej dwie istotne bariery: szczupłość środków na realizację przedsięwzięć oraz z reguły brak pracownika o odpowiednich kompetencjach, co zresztą jest konsekwencją pierwszej z przyczyn.

Sprawdzony sposób przełamania ograniczeń od lat stosowany jest w krajach takich jak Kanada, USA czy też w krajach Europy Zachodniej. Sposobem tym jest uznanie oszczędności za gwarancję spłat kredytu zaciągniętego dla realizacji projektu oraz umowa o efekt zawierana z firmą ESCO (Energy Service Company, Energy Savings Company). Mechanizm ten rozwiązuje oba problemy – braku środków i pracowników o odpowiednich, wysokich kompetencjach.

Firmy ESCO przygotowują, finansują i wdrażają „pod klucz” przedsięwzięcia z zakresu efektywności energetycznej, przejmując ryzyko związane z projektem. Za usługi otrzymują zapłatę z oszczędności generowanych u klienta dzięki usprawnieniu.

ESCO nie są bankami, są przedsiębiorstwami świadczącymi usługi takie jak:

- przedinwestycyjny audyt energetyczny /investment Grade energy Audit (IGA)/,
- projekt techniczny,
- finansowanie przedsięwzięcia,

- wykonanie kompletnej instalacji i przekazanie do eksploatacji,
- gwarantowanie długoterminowych oszczędności energii,
- ocena i weryfikacja (M&V) oszczędności,
- bieżąca konserwacja sprzętu.

Zasada działania firm ESCO wydaje się prosta. ESCO finansuje przedsięwzięcie związane z efektywnością energetyczną pobierając wynagrodzenie z oszczędności uzyskanych z usprawnienia. Dla właściwego działania umowy konieczne jest zawarcie w niej szczegółowych zapisów regulujących kwestie takie jak: odpowiedzialność przed bankiem, sposób dzielenia oszczędności, sposób wyznaczania i weryfikowania oszczędności, gwarancji oszczędności.

W praktyce rozwinęły się dwie opcje ustalania odpowiedzialności wobec banku. W pierwszej stronie umowy kredytowej – zobowiązana do przedstawienia zabezpieczenia – jest klient firmy ESCO. Ten model korzystny jest dla małych firm ESCO, które nie mając dużego majątku nie są w stanie wymaganego przez bank przedstawić zabezpieczenia. W modelu drugim zabezpieczenia dla kredytu udziela firma ESCO. Model ten jest korzystny, gdy ESCO dysponuje odpowiednim zabezpieczeniem, podczas gdy klient nie może takowego przedstawić.

Drugą z kluczowych kwestii jest podział oszczędności, wiążący się w praktyce z ustalaniem podmiotu odpowiedzialnego za spłatę kredytu. Stosowane są dwa warianty podziału oszczędności /Shared Savings/ oraz gwarantowanych oszczędności /Guaranteed Savings/.

Podział oszczędności – ESCO zapewnia bezpośredni kapitał niezbędny do przygotowania „pod klucz” usprawnienia. Klient zobowiązuje się jedynie do oddania ESCO określonej części, uzyskanych dzięki projektowi efektywności energetycznej, oszczędności. ESCO ponosi pełne ryzyko kredytowe, oraz przyjmuje na siebie wszelkie związane z przedsięwzięciem ryzyko nie uzyskania zamierzonego efektu. **Atrakcyjność formuły tkwi w tym, że klient nie ponosi żadnego ryzyka.**

Jak jednak zaznaczono wcześniej rozwiązanie ogranicza konkurencję między ESCO oraz dalszy trwały rozwój tej gałęzi gospodarki, gdyż jedynie wielkie ESCO, z wielkimi budżetami są w stanie uzyskać finansowanie na wdrażanie projektów efektywnościowych.

Gwarantowane oszczędności – w tym modelu to klient zawiera umowę kredytu lub leasingu udzielając zabezpieczenia kredytu i zobowiązując się do jego spłaty. Zobowiązanie jest wsparte umową z ESCO gwarantującą ESCO uzyskania oszczędności energii („efektu energetycznego”) – gwarancja oszczędności jest podstawą do określenia przepływów pieniężnych wystarczających do terminowych spłat leasingu lub pożyczki. **Ten model bardzo trudno wykorzystać przy wprowadzaniu idei ESCO w nowych krajach i na nowych rynkach, gdyż na kliencie spoczywa ryzyko związane ze spłatą inwestycji.** Jednak to właśnie takie podejście wspiera długoterminowy rozwój ESCO, gdyż mniejsze ESCO nie „rozbijają się” o konieczność udzielania gwarancji dla banków. Model ten jest dominującym rozwiązaniem na rynkach rozwiniętych – takich jak np. rynek północnoamerykański. ESCO może ustalić system spłacania zobowiązań klienta wobec siebie na wiele sposobów. Jednym z bezpieczniejszych i równocześnie bardzo bezpiecznym dla instytucji finansowych – jest „stała rata” oparta o zmierzone oszczędności. Umowa nakłada w tym przypadku na klienta obowiązek wnoszenia stałych rat na rzecz ESCO, przy czym wysokość rat uwzględnia niezbędne do zamortyzowania nakłady poniesione przez ESCO na projekt. Ułatwia to firmie ESCO zabezpieczenie kredytu przez nie zaciąganego.

Ostatnią z ważnych kwestii związanych umowami o efekt zawieranymi z przedsiębiorstwami ESCO jest **sposób oceny /pomiaru/ i weryfikacji oszczędności.** Element ten jest kluczowy ze względu na jego rolę w kreowaniu zabezpieczenia spłaty kredytu. Należy zdawać sobie sprawę z faktu, że tylko właściwie zmierzona i zweryfikowana oszczędność może stanowić podstawę umów między inwestorem i instytucją finansującą oraz firmą ESCO i klientem. Ważne jest, że sposób oceny i weryfikacji oszczędności jest elementem umów.

W początkowym okresie działalności ESCO oceny oszczędności były sporządzane niezależnie wg wewnętrznych zasad danej firmy. Jednak mniej więcej od lat 90-tych XX wieku obserwuje się tendencje do ujednoczenia stosowanych protokołów. Efektem tych dążeń jest opracowany przez EVO (Efficiency Valuation Organization) **Międzynarodowy Protokół Oceny i Weryfikacji Efektu IPMVP** (International Performance Measurement and Verification Protocol). Stanowi on ogólny zbiór zasad i wytycznych oceny oszczędności w taki sposób, aby ocena ta mogła stanowić bezpieczny element umów, o których była mowa.

W chwili obecnej ocena efektów usprawnień, modernizacji podnoszących efektywność realizowana jest wedle indywidualnych, różnorodnych zasad. Jeżeli zachodzi potrzeba zewnętrznej oceny bądź wyników usprawnień – na przykład realizacji zadań samorządów – opieranie się na takich wynikach może być źródłem istotnego błędu. **Przyjęcie jednolitego standardu oceny oszczędności opartego na protokole IPMVP zwiększyłoby wartość uzyskiwanych stąd danych.** Uwagi te dotyczą m.in.: przyjęcia stanu odniesienia, określenia warunków i sposobów wyznaczanie korekt rutynowych, czynników statycznych i korekt nierutynowych, planowania zakresu pomiarów, określenia zasad weryfikacji efektu usprawnienia, ustalenia sposobu wyznaczania oszczędności. **Powyższe zastosowanie obejmuje również obszar przyznawania białych certyfikatów** zgodnie z procedurą ustawą o efektywności energetycznej.

Wykorzystanie mechanizmu ESCO jest postrzegane w Unii Europejskiej jako jeden ze sposobów w przełamywaniu trudności związanych z wprowadzaniem i finansowaniem projektów efektywności energetycznej. Wskazany jest na przykład w dokumencie opracowywanym przez Komisję Europejską Energy Efficiency Plan 2011.

W przypadku gmin, czy instytucji sektora finansów publicznych wykorzystanie ESCO łączy dwie zalety – wsparcie w finansowaniu oraz wsparcie techniczne.

*Dr inż. Krzysztof Wilk
Kierownik Projektu PERMANENT*

Wsparcie dla samorządów, wspólnot mieszkaniowych na działania proekologiczne

Rośnie nasza świadomość ekologiczna, coraz bardziej jesteśmy przekonani, że zrównoważony rozwój świata, krajów, miast i wsi to nasza potrzeba i obowiązek na rzecz przyszłych pokoleń.

Za tym, że nasze gospodarstwa domowe zużywają duże ilości paliw i energii niech przemówi fakt iż zużycie to stanowi 1/3 całkowitego zużycia energii w gospodarce narodowej i dorównuje zużyciu w przemyśle.

Termomodernizacja budynków

NFOŚiGW działający jako Krajowy operator systemu zielonych inwestycji przygotowuje się do ogłoszenia I konkursu w ramach programu priorytetowego **System zielonych inwestycji (GIS – Green Investment Scheme) Część 5) – Zarządzanie energią w budynkach wybranych podmiotów sektora finansów publicznych.**

Przewidywany termin naboru: przełom I i II kwartału 2011 r.

Dzięki takim inwestycjom burmistrzowie, starostowie, ZOZ-y czy straże o co najmniej 1/3 zwiększą oszczędności na rachunkach za ogrzewanie i prąd.

W budynkach użyteczności publicznej, zamieszkania zbiorowego oraz stałego pobytu ludzi program pozwala na wymianę kotła, systemów grzewczych, okien i drzwi oraz solidnie docieplić mury budynków. Przy okazji można również zainstalować nowoczesną wentylację, klimatyzację, systemy sterujące zużyciem energii, energooszczędne oświetlenie oraz zainstalować rekuperatory, kolektory słoneczne lub pompy ciepła. Termomodernizacja to bowiem jeden z najefektywniejszych sposobów na ograniczanie emisji CO₂.

Konkurs będzie skierowany do:

- Polskiej Akademii Nauk oraz utworzonych przez nią instytutów naukowych;
- państwowych instytucji kultury;
- instytucji gospodarki budżetowej.

Planowana alokacja dla I konkursu wynosi 50 mln zł. Dofinansowanie będzie udzielane w formie dotacji w wysokości do 100% kosztów kwalifikowanych przedsięwzięcia. Minimalny koszt całkowity przedsięwzięcia, dla którego będzie możliwe dofinansowanie – 2 mln zł. Zakres prac objętych przedsięwzięciem musi wynikać z wykonanych audytów energetycznych.

Dodatkowe informacje: gis@nfoSIGW.gov.pl, tel. 22 45 90 874

Wsparcie z WFOŚiGW w Katowicach

WFOŚiGW w Katowicach udostępnił linie kredytowe na zadania proekologiczne w województwie śląskim, z których korzystać mogą osoby fizyczne, w tym prowadzące działalność gospodarczą oraz wspólnoty mieszkaniowe.

10 mln zł przeznaczonych będzie na dofinansowanie przedsięwzięć dotyczących budowy, modernizacji i wymiany, na bardziej efektywne ekologicznie, systemów grzewczych w istniejących budynkach, budowę systemów z udziałem niekonwencjonalnych źródeł energii, a także zastosowanie rozwiązań technicznych zmniejszających straty ciepła, z demontażem odpadów zawierających azbest w obiektach, dla których pozwolenie na użytkowania wydano przed 1986 rokiem. 500 tys. zł przeznaczono na wsparcie budowy przydomowych oczyszczalni i systemów odprowadzających ścieki. Kolejne 500 tys. zł przewidziano na kredytowanie zadań związanych z demontażem, transportem oraz unieszkodliwianiem odpadów azbestowych.

Wysokość dofinansowania w tej formie może wynieść do 90% nakładów inwestycyjnych, lecz nie więcej niż 300 000 zł.

Oprocentowanie określono do wysokości 0,6 stopy redyskota weksli, lecz nie mniej niż 3% w stosunku rocznym, a okres spłaty – nie dłuższy niż siedem lat od daty zakończenia zadania, przy czym karencja nie może przekroczyć 12 miesięcy.

Kredyt nie podlega umorzeniu, zadanie powinno zostać zrealizowane do 18 miesięcy od daty postawienia kredytu do dyspozycji kredytobiorcy. Dodatkowe warunki zabezpieczenia ustalane będą zgodnie z procedurami obowiązującymi w Banku. Ważne jest, iż w rozliczeniu środków uwzględniane zostaną wyłącznie faktury wystawione pod datę zawarcia umowy kredytowej.

Bankowe linie kredytowe dofinansowane ze środków WFOŚiGW w Katowicach uruchamiane są od czternastu lat. Co roku korzysta z nich kilkaset osób fizycznych i wspólnot mieszkaniowych.

Bank Gospodarstwa Krajowego

Podmioty uprawnione do ubiegania się o kredyt na działania termomodernizacyjne: właściciel lub zarządca budynku mieszkalnego, zbiorowego zamieszkania, użyteczności publicznej, lokalnej sieci ciepłowniczej lub lokalnego źródła ciepła.

Warunki kredytowania

- kredyt do 100% nakładów inwestycyjnych,
- możliwość otrzymania premii bezzwrotnej: termomodernizacyjnej, remontowej (budynki wielorodzinne, użytkowane przed dniem 14 sierpnia 1961), kompensacyjnej.

Wysokość premii termomodernizacyjnej stanowi 20% wykorzystanej kwoty kredytu, jednak nie więcej niż 16% kosztów poniesionych na realizację przedsięwzięcia termomodernizacyjnego

i dwukrotność przewidywanych rocznych oszczędności kosztów energii, ustalonych na podstawie audytu energetycznego. **Wysokość premii remontowej** stanowi 20% wykorzystanej kwoty kredytu, nie więcej jednak niż 15% kosztów przedsięwzięcia remontowego.

Warunkiem ubiegania się o premię termomodernizacyjną jest sporządzenie audytu energetycznego, który jest poddany weryfikacji oraz wykazanie w nim co najmniej:

- 10% oszczędności energii w przypadku modernizacji tylko źródła ciepła,
- 15% oszczędności w przypadku, gdy źródło ciepła było modernizowane po 1984 roku
- 25% w pozostałych przypadkach.

Źródło informacji i tekstów:

- NFOŚiGW, www.nfosigw.gov.pl
- WFOŚiGW w Katowicach, www.wfosigw.katowice.pl
- BGK, www.bgk.com.pl

Wsparcie udzielone przez Islandię, Liechtenstein oraz Norwegię poprzez dofinansowanie ze środków Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego oraz Norweskiego Mechanizmu Finansowego w ramach realizacji projektu „Doskonalenie poziomu edukacji w samorządach terytorialnych w zakresie zrównoważonego gospodarowania energią i ochrony klimatu Ziemi”.

Poglądy wyrażone w niniejszym dokumencie należą do Fundacji na rzecz Efektywnego Wykorzystania Energii.